Homília na slávnosť svätého Klementa I., pápeža a mučeníka
Kňazský deň Královohradeckej diecézy • Hradec Králové • 23. novembra 2026

Drahý bratia v biskupskej službe, otec biskup Ján a Prokop, milí spolubratia kňazi, drahí zasvätení bratia a sestry, milí bratia a sestry v Kristovi! Je pre mňa veľkou radosťou, že dnes môžem byť spolu s vami v tejto krásnej katedrále pri slávení sviatku svätého Klementa, pápeža a mučeníka, patróna vašej diecézy. Keď som premýšľal nad tým, čo by nám dnes mohol povedať svätý Klement, uvedomil som si jednu zaujímavú skutočnosť. Od jeho života nás delí takmer dvetisíc rokov. Žil v celkom inom svete, v iných spoločenských a historických okolnostiach. A predsa, keď sa začítame do jeho listu Korinťanom a pozrieme sa na jeho životný príbeh, zistíme, že problémy, ktoré poznal, sú nám prekvapivo blízke. Aj vtedy sa kresťania dokázali pohádať. Aj vtedy vznikali napätia medzi veriacimi a ich predstavenými. Aj vtedy bolo potrebné pripomínať, že Cirkev nie je miestom osobných ambícií, ale spoločenstvom bratov a sestier. Pozývam vás preto pozrieť sa na svätého Klementa cez tri obrazy, ktoré nám môžu povedať niečo dôležité o našom kňazskom povolaní i o živote každého kresťana.

Prvý obraz: pastier, ktorému nie sú ľahostajní druhí. Svätý Klement je rímskym biskupom na konci prvého storočia. Od smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista uplynulo iba niekoľko desaťročí. Cirkev je ešte mladá, kresťanské spoločenstvá sú roztrúsené po Rímskej ríši a ich život rozhodne nie je jednoduchý. V Korinte vzniká vážny konflikt. Niektorí členovia spoločenstva sa postavili proti svojim predstaveným a zosadili ich. Napätie je také veľké, že správa o ňom preniká až do Ríma. A čo urobí Klement? Napíše list. Možno sa nám to zdá ako celkom obyčajná vec. Ale skúsme sa pri nej zastaviť. Klement mohol povedať: „Prečo by som sa mal zaoberať spormi niekde v Grécku? Nech si to vyriešia sami.“ On však takto neuvažuje. To je prvá krásna črta jeho pastierskeho srdca: Klementovi záleží aj na ľuďoch, ktorých nemá každý deň pred očami. Jeho list nie je iba úradným napomenutím. Je prejavom starostlivosti o bratov a sestry, ktorých rozdelenie zraňuje celé Kristovo telo.

A tu, drahí spolubratia, sa môžeme zastaviť aj my. Každý z nás má svoju konkrétnu službu. Niekto je farárom vo veľkej mestskej farnosti, iný pôsobí v malej dedinke, alebo v inej službe. Niekedy máme pocit, že sotva zvládame to, čo je bezprostredne pred nami. Ale Klement nám pripomína, že naše kňazské srdce má byť väčšie než hranice našej farnosti. Nie sme iba správcami jednotlivých území. Sme spolubratia v jednom presbytériu. Patríme k sebe. A preto by nám nemalo byť ľahostajné, ako sa darí druhému kňazovi. Kňazské bratstvo sa neprejavuje iba na spoločných stretnutiach. Prejavuje sa predovšetkým v každodennej pozornosti. Niekedy stačí telefonát, krátka návšteva, pozvanie na obed alebo

jednoduchá otázka: „Ako sa máš? Naozaj, ako sa máš?“ A potom mať čas vypočuť si odpoveď.

Myslím, že práve toto je jedna z veľkých výziev dnešnej Cirkvi: aby sme sa medzi sebou nestali kolegami, ktorí sa stretávajú pri pracovných povinnostiach, ale zostali bratmi, ktorí si navzájom nesú bremená. Možno si dnes môžeme položiť jednoduchú otázku: Je v mojom okolí niekto, komu by som mal napísať svoj malý „Klementov list“? Nie list napomenutia, ale list záujmu, povzbudenia a blízkosti? Možno práve takýto malý krok dokáže obnoviť veľké veci.

Druhý obraz: autorita, ktorá sa stáva službou. Keď Klementov list čítame pozornejšie, vidíme, že mu nejde iba o to, aby sa Korinťania prestali hádať. Ide mu o niečo hlbšie. Klement pripomína krásne vlastnosti tých, ktorí verne slúžili Kristovmu stádu: pokoru, pokojnosť a nezištnosť. Všimnime si tieto tri slová. Pokora. Pokojnosť. Nezištnosť. To je veľmi zaujímavý opis duchovného predstaveného. Klement nepíše, že dobrý predstavený je ten, ktorý má vždy posledné slovo. Ani že je to človek, ktorý dokáže všetko dobre zorganizovať. Hovorí o ľuďoch, ktorí slúžili pokorne, pokojne a nezištne. Myslím, že tieto slová sú aj dnes veľmi aktuálne.

Drahí spolubratia, každý z nás dostal určitú autoritu. Niektorí väčšiu, iní menšiu. Ale všetci vieme, že autorita je veľkou skúškou ľudského srdca. Pretože veľmi nenápadne sa môže stať, že to, čo nám bolo zverené ako služba, začneme vnímať ako svoje vlastníctvo. Moja farnosť. Moje rozhodnutia. Ľudia nie sú mojimi podriadenými. Cirkev nie je mojím projektom. Cirkev patrí Kristovi. A my sme dostali veľkú milosť, že v nej môžeme slúžiť. Spomeňme si na Ježišove slová apoštolom: „Kto chce byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých.“ To nie je iba pekná myšlienka, ktorú citujeme pri kňazských vysviackach. To je každodenné kritérium našej služby. Preto si môžeme položiť otázku: Ako ľudia prežívajú našu autoritu? Cítia pri nás strach alebo dôveru? Dokážeme počúvať aj človeka, ktorý s nami nesúhlasí?

Pokora neznamená, že si o sebe myslíme, že nič nedokážeme. Pokora znamená, že vieme, od koho pochádza naše povolanie a komu patrí ovocie našej služby. Veľmi sa mi páči predstava kňaza, ktorý dokáže povedať: „Prepáčte, v tomto som sa mýlil.“ Alebo: „Ďakujem, toto ste mi dobre poradili.“ Taký kňaz nestráca autoritu. Práve naopak. Jeho autorita získava dôveryhodnosť. Svätý Klement nás teda učí, že autorita v Cirkvi je dar, ktorý sa stáva krásnym vtedy, keď sa premieňa na službu.

Tretí obraz: Klement a Cyril s Metodom – stavitelia mostov. Napokon by som sa rád zastavil pri jednej udalosti, ktorá je osobitne blízka nám, kresťanom zo slovanských krajín.

Podľa starobylej tradície bol Klement vyhnaný na Krym, kde podstúpil mučenícku smrť. O mnoho storočí neskôr, v deviatom storočí, sa v oblasti Chersonu ocitol Konštantín, ktorého poznáme ako svätého Cyrila. Práve tam podľa tradície našiel ostatky svätého Klementa. A teraz si predstavme, aká pozoruhodná cesta nasledovala. Konštantín a jeho brat Metod prichádzajú na Veľkú Moravu. Ohlasujú evanjelium našim slovanským predkom. Keď potom putujú do Ríma, prinášajú so sebou aj relikvie svätého Klementa. O niekoľko rokov neskôr, v roku 869, Konštantín-Cyril v Ríme zomiera. Pochovajú ho práve v Bazilike svätého Klementa. Drahí bratia a sestry, nie je to nádherná súvislosť? Rímsky biskup prvého storočia a slovanskí apoštoli deviateho storočia. Dve rozdielne epochy, dva kultúrne svety, dve odlišné životné cesty. A predsa sa ich príbehy stretávajú na jednom mieste. A práve tu vidím tretie posolstvo pre našu dnešnú službu: sme povolaní byť staviteľmi mostov. Svätí Cyril a Metod veľmi dobre pochopili, že ak má evanjelium preniknúť do srdca človeka, musí mu byť zrozumiteľné. Mohli prísť medzi Slovanov a povedať: „Takto sa to robí v našom prostredí. Naučte sa náš jazyk, prijmite naše zvyky a potom vám budeme ohlasovať Krista.“ Ale oni sa rozhodli pre náročnejšiu cestu. Učili sa jazyk ľudí, ku ktorým boli poslaní. Snažili sa porozumieť ich kultúre, spôsobu myslenia a života. A do tohto sveta priniesli evanjelium. Nemenili obsah viery. Hľadali spôsob, ako ju priblížiť človeku. A tu, drahí spolubratia, sa dostávame k veľmi aktuálnej otázke. Rozumejú dnes ľudia jazyku, ktorým im ohlasujeme evanjelium? Nemyslím teraz iba na slovenčinu alebo češtinu. Myslím na reč našich postojov. Rozumie nám človek, ktorý sa sklamal v Cirkvi? Rozumie nám niekto, kto už dvadsať rokov nebol na svätej omši? Niekedy totiž môžeme hovoriť veľmi správne, teologicky presne, a predsa sa naše slová nedotknú ľudského srdca. A inokedy stačí jednoduchá veta, úprimný rozhovor, gesto blízkosti a človek zrazu pochopí niečo z krásy evanjelia. Samozrejme, nejde o to, aby sme sa prispôsobovali každej móde alebo menili obsah kresťanskej viery podľa očakávaní spoločnosti. Ide o niečo iné: aby sme sa nebáli vyjsť zo svojho zaužívaného prostredia. Aby sme mali odvahu stretávať sa aj s ľuďmi, ktorí myslia inak, ktorí pochybujú, ktorí majú otázky, na ktoré nepoznáme jednoduché odpovede. Cyril a Metod nám ukazujú, že vernosť tradícii a misijná tvorivosť sa nevylučujú.

Drahí spolubratia, všetci dobre vieme, že naša kňazská služba nie je vždy jednoduchá. Poznáme jej radosti, ale aj únavu, sklamania a chvíle, keď sa pýtame, či naša námaha prináša ovocie. Ale práve dnes si môžeme pripomenúť, že Kristus od nás nežiada, aby sme vlastnými silami zachránili Cirkev. Pozýva nás, aby sme mu zostali verní a dovolili mu pôsobiť prostredníctvom našej služby. Svätý Klement, oroduj za nás! Amen.